

DE JONGEN VAN ZEE

Garrett Carr

De jongen van zee

Vertaald door Harm Damsma
en Niek Miedema

Wereldbibliotheek

Deze uitgave is mede mogelijk gemaakt door een subsidie
van Literature Ireland

Niek Miedema ontving voor deze vertaling een projectsubsidie
van het Nederlands Letterenfonds

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

Oorspronkelijke titel *The Boy from the Sea*. Oorspronkelijke uitgever
Picador, imprint van Pan MacMillan, Londen

© 2025 Garrett Carr

© 2025 Nederlandse vertaling Harm Damsma en Niek Miedema /
Wereldbibliotheek

Alle rechten voorbehouden. Tekst- en datamining van (delen van)
deze uitgave is uitdrukkelijk niet toegestaan.

*All rights are reserved, including those for text and data mining,
AI training and similar technologies.*

Omslagontwerp bij Barbara

Omslagbeeld © Andrew Besley / Mary Evans Picture Library

NUR 302

ISBN 9789028453708

www.wereldbibliotheek.nl

Wereldbibliotheek maakt deel uit van Park Uitgevers

Voor mijn zonen

I

We waren een taai volkje, opgegroeid met onze blik gericht op de Atlantische Oceaan. Een paar duizend mannen, vrouwen en kinderen die zich vastklampten aan de kust en probeerden droog te blijven. Ons dorp was niet louter een dorp, het was ook een manier van denken en een levensbestemming. We wisten dat er lieflijker en minder gure oorden bestonden, die zagen we op televisie, maar ze leken soft vergeleken met ons dorp. Elke avond cirkelden de zeemeeuwen boven de terugkerende trawlers en zakte de zon feloranje weg in zee, zodat we een goed begrip meekregen van onze plaats op de ronde aarde. We hielden van dat gevoel, we koesterden het, maar we bleven er niet over doorzeuren. De Atlantische rukwinden hadden onze woorden net zolang meegevoerd tot we geleerd hadden het zonder te doen. Hoewel ons dorp schitterend gelegen was, oogde het niet als een ansichtkaart en richtten wij ons op praktische zaken. De alomtegenwoordigheid van de zee had sommigen spirituele neigingen kunnen geven, maar dat was bij ons niet zo. Wij deden niet aan spiritualiteit, en als we al bijgelovige gevoelens hadden hielden we die voor ons.

Donegal Bay was troebel en gaf niets gemakkelijk prijs, maar wij stelden daar twee doeltreffende strategieën tegenover: we wisten wat we wilden en we wisten hoe we daarvoor te werk moesten gaan. Ons streven was om onze hypotheek af te lossen, een eerstehands auto te kopen, de stenen voor het huis uit te graven en een fatsoenlijk gazon aan te leggen. Na het warme eten hadden sommigen van ons het voorzichtig over serres of

een uitbouw. We waren bereid hard voor dergelijke dingen te werken, en zwaar werk was in ons dorp volop voorhanden, want we konden aanmonsteren op een vissersboot, bij de visverwerkingsbedrijven gaan werken, of chauffeur worden van een van de vrachtwagens die onze vangsten door het hele land en verder vervoerden.

We werkten ook voor onze kinderen. We wilden allemaal een paar hectare in de buurt om hun mee te geven wanneer ze volwassen waren, hoewel een stukje land waar we een huis op konden bouwen het minste was wat we hun schonken. We zagen ze weerbaarder worden en genoten van het feit dat ze langzaam de door de visindustrie geëxploiteerde baai ontdekten waarin wij ze terecht hadden laten komen. We hielden van grote gezinnen, maar er bestond altijd de kans dat een of twee van de kinderen kwetsbaar zouden blijken, van het slag dat ons op een dag wanhopig vanwege de grauwe omgeving zou aankijken en zou uitroepen: 'Moeten we h er leven?' Dan legden wij uit dat dit een unieke, uitzonderlijke plek was, en hopelijk trokken ze dan bij. Al voelden ook wij eerlijk gezegd iets van hun rusteloosheid. We wisten niet echt zeker of we wel het best mogelijke leven leidden en of dit wel de beste plek was dat te doen. Misschien dat het bereiken van onze doelen geen werkelijke bevrediging zou geven en dat dat harde werken onze dood zou worden. Diep in ons hart hoopten we dat onze kinderen hun weg naar een beter leven zouden vinden.

Deze geesteshouding verklaart mogelijk de opschudding, de gigantische opschudding die ontstond toen de baby kwam. Ieder nieuw kind vertegenwoordigde mogelijkheden, maar dit was er eentje zonder ouders en zonder geschiedenis, een kind dat louter uit toekomst bestond. Toen het tussen ons belandde werden diepgekoesterde verlangens geprikkeld. De baby was er ineens, zomaar, in de armen van een man wiens gezicht niets uitdrukte, alsof hij zelf niets was, maar louter zijn rol vervulde als brenger

van het kind. Het was Mossy Shovlin, die we allemaal kenden. Meestal zat hij op het muurtje van de ruit, het parkeerterrein bij de kaai, en hij was niet iemand die een ander gauw lastigviel. Hij was over het kustpad komen aanlopen vanaf het huis waar hij met zijn ouders, broers en zussen woonde, maar op deze dag hield hij om onduidelijke redenen een baby in zijn armen. Het was een vrijdagochtend met een bewolkte, steeds donker wordende lucht, en de toenemende dreiging van regen. Er hing een sterke geur van vis en natte netten, op de kaai heerste een druk gekletter van vorkheftrucks en vanaf de daken van onze huizen en winkels k rijsten honderden zeemeeuwen. De baby, die in een versleten handdoek en een wollen trui was gewikkeld, huilde niet echt, maar liet wel kreetjes en kreuntjes horen. Het verstandigst zou zijn geweest het kindje naar de kliniek te brengen, maar Mossy liep de kliniek voorbij, en ook het politiebureau. Er kwamen vrouwen de winkels uit die hun armen uitstrekten en zeiden: 'Geef dat kind maar hier.' Mossy klemde de baby stevig tegen zijn borst, boog zich voorover en keerde de vrouwen de rug toe, totdat ze stilvielen en hem dan maar volgden. Al snel trok Mossy meer volgers, zoals kinderen die op weg waren naar school, de mannen zonder werk en John Cotter, die een krantje was gaan kopen. Iedereen was onder de indruk van Mossy, van zijn nieuwe verantwoordelijkheidsgevoel en zijn waardigheid. Tegen de tijd dat hij de steile helling naar de kapel opliep, had hij meer dan tien mensen in zijn kielzog, die allemaal dachten dat hij het kindje naar de pastoor ging brengen. Maar nee, hij liep ook de kapel voorbij. Mossy bleef pas staan toen hij bij ons filiaal van de Ulster Bank was aangekomen. Het gebouw straalde voor hem kennelijk een bijzonder gezag uit, het had inderdaad hoge ramen, een balustrade die om het hele gebouw heen liep en een indrukwekkend stenen bordes. Mossy beklom de treden en draaide zich om naar het publiek. 'Het jongetje is met het tij gekomen,' zei hij. 'Het was in een ton gelegd.'

Men deed pogingen iets zinnigs uit hem los te krijgen. ‘Van wie is hij?’ vroeg Justine O’Donnell.

‘Hij is een geschenk van de zee,’ zei Mossy.

De belangrijkste godsdienst in ons dorp verlangde van ons dat we in wonderen geloofden, maar dat deden we niet.

‘Ga maar naar het kiezelstrand als je denkt dat ik lieg,’ zei Mossy.

Het kiezelstrand lag buiten het dorp, niet ver van St. Catherine’s Well en de Ships’ Graveyard. Het was een besloten hoekje van de kust, van nauwelijks de lengte van een vrachtwagen met aanhanger, dat vol lag met ronde grijze stenen, zeewier en afval, zoals slierten gerafeld touw, stukken piepschuim en ronde oranje vlotter die waren losgeslagen uit visnetten. De stromingen in Donegal Bay hielden er hun eigen patronen op na en de vloed liet op dit stukje kust rommel achter terwijl hij in de volgende inham het tegenovergestelde deed en de stenen daar juist twee keer per etmaal schoonwaste. Er spoelde altijd van alles aan op het kiezelstrand, zodat Mossy geen aandacht had geschonken aan de open ton die twintig meter in zee op de kalme golfslag dobberde. De ton was blauw en gemaakt van stevig plastic van het soort dat wij gebruiken voor het vervoer van gezouten vis. Hij was in de lengte doormidden gezaagd en vanwege de manier waarop hij dreef was Mossy blijven stilstaan. ‘Hij lag vreemd stabiel in het water,’ zei hij, ‘anders was ik gewoon doorgelopen.’ Hij schudde zijn hoofd bij dat besef. ‘Voor hetzelfde geld was ik doorgelopen.’

Mossy was van het pad af gestapt en naar de vloedlijn gelopen. Aan zowel de diepgang als de evenwichtige ligging van de gehalveerde ton kon hij afleiden dat er iets in lag. Het water kwam tot vlak bij zijn voeten terwijl hij stond te kijken. Het zou nog wel een half uur duren voor de ton zou zijn aangespoeld, maar Mossy had geen bijzondere plannen voor die dag, hij wilde alleen maar een poosje op het muurtje bij het parkeerterrein gaan

zitten. Na een tijdje zag Mossy beweging en een glimp van iets zilverachtigs in de ton, en daarop trok hij zijn schoenen en sokken uit en waadde erheen. De ton was vanbinnen bedekt met aluminiumfolie, vermoedelijk met het idee dat dit zou isoleren, en de lading bleek te bestaan uit een kleine betonnen plaat waar een dekentje overheen was gelegd. Daarbovenop lag de baby, roze, goed ingepakt, met wijdopen ogen naar de grijze lucht te kijken. De meesten van ons zouden er verstijfd van de schok naar hebben gekeken, maar Mossy had het soort geest dat in staat was dingen onmiddellijk te accepteren, wat een ondergevalueerde kwaliteit is. Hij strekte zijn armen uit en pakte de baby op.

‘De ton ligt er nog, als jullie me niet geloven,’ zei Mossy vanaf de treden van het bordes. ‘Ga maar kijken.’

Later verklaarde de dokter dat de baby naar omstandigheden gezond was en nog maar een paar dagen oud. De wijkzuster bood aan hem mee naar huis te nemen tot er besloten was hoe het verder moest. Zij nam de zorg voor het kindje graag op zich, want het hele dorp praatte erover en er zou waarschijnlijk een hele pagina in de *Donegal Democrat* aan het jongetje gewijd worden. Het idee dat de baby met de vloed was aangespoeld was te gek voor woorden, maar toch was het vooralsnog de enige verklaring, en het geval fascineerde ons mateloos. Sommigen van ons liepen schichtig naar de oprit van de wijkzuster en keken naar de ramen van haar huis, waar we ons belachelijk bij voelden. We waren blij als er anderen bij kwamen die zich ook belachelijk voelden. ’s Avonds liet de zuster mensen naar binnen, vier tegelijk, en al snel leek haar huis op een huis waar een dode lag opgebaard, met overal in de buurt geparkeerde auto’s in de berm en een heleboel aanloop van mensen die op gedempte toon met elkaar spraken. We namen cadeautjes mee: knuffels, rammelaars, diezelfde middag nog inderhaast gebreide wollen mutsjes. In groepjes van vier mochten we dan naar binnen voor de sofa gaan

staan waarop een van de tienerdochters van de zuster achterovergeleund zat met de baby, die tevreden lag te dommelen in zijn nieuwe witte rompertje. 'Hij drinkt goed uit het flesje, geen enkel probleem,' zei de wijkzuster. 'Hij is een dotje.'

De baby had opvallend zwart haar, maar in ons dorp werd niet gesproken over kabouters of elfenkinderen. Als je je met dat soort dingen bezighield kon je beter naar Galway gaan. De baby was gewoon een mensenkind, wat niet wegnam dat we wel geraakt werden door het mysterieuze dat eromheen hing en graag onze goede wil wilden tonen. De zuster en haar dochters waakten de hele nacht over de baby. Hun buurvrouw zette een brandende kaars voor haar raam en algauw deed het halve dorp mee en flakkerden er in elke straat kleine lichtjes op de vensterbanken. Die zondag kwamen mensen die in geen jaren een voet in de kapel hadden gezet weer opdagen en zat het vol bij de missen. Vissers, de mannen zonder werk en de andere mannen uit het dorp die normaal gesproken achterin bleven staan, knielden nu in de kerkbanken met de ouden van dagen, de vrouwen en de vromen. Als er een baby te vondeling was gelegd op het parkeerterrein van een ziekenhuis of een andere gebruikelijke plek, ging de pastoor steevast tekeer over tienerzwangerschappen en gaf hij de schuld aan de televisie en de Rolling Stones. Maar die zondag ging hij ons voor in overdenking. Hij sprak over Mozes die was gevonden toen hij rondreed in een biezen mandje. Hughie Devlin wendde zich naar zijn vrouw en men hoorde hem fluisteren: 'Ik zei je toch dat dit hele geval me ergens aan deed denken?'

De wijkzuster had haar werk en de dochters hadden school, dus begon ze de baby uit te lenen en soms een nachtje te laten logeren bij andere gezinnen in het dorp. Ambrose Bonnar, een visser, kreeg hier lucht van en reed linea recta naar het huis van de zuster. Toen hij bij haar in de deuropening stond zei Ambrose: 'Onze jongen is het wiegje intussen ontgroeid, maar we

hebben het nog, net als de andere spullen.’ Ambrose was bereid de baby meteen mee te nemen. Hij wees met zijn duim naar de achterbank van de auto. ‘Ik heb een mandje waar hij in kan,’ zei hij. ‘Heel gerieflijk.’

De zuster was verbaasd over het feit dat er een man om de baby kwam vragen. Dit was 1973. ‘Is Christine het ermee eens?’ vroeg ze.

‘Moeder de vrouw is goed met baby’s,’ zei Ambrose.

De zuster aarzelde. ‘En hoe ben je zelf met baby’s?’ vroeg ze.

Ambrose rechte zijn rug. ‘Nog beter dan zij,’ zei hij.

Valse onbescheidenheid. Velen van ons bedienden zich van deze vorm van zelfpresentatie, maar Ambrose was er wel bijzonder aan verknocht.

‘Het is maar voor één nachtje,’ zei de wijkzuster. ‘Morgen willen de McGinleys hem hebben. De McGinleys van Church Lane, om precies te zijn. De McGinleys van Crochna Road hebben het nog niet gevraagd, al verwacht ik dat ze dat wel zullen gaan doen.’

Toen Ambrose thuiskwam zat Christine in de open keuken met hun tweejarige zoontje Declan en haar zuster Phyllis. Phyllis woonde een eindje verderop aan het weggetje en kwam elke dag bij haar zus langs. Ze zat op haar vaste plek, de hoge kruk bij de achterdeur, met een asbak op haar knie. De bungalow van de Bonnars was maar klein, de huiskamer en keuken waren één ruimte, alleen lag er in de keuken zeil en hadden ze in de woonkamer tapijttegels. Christine zat in haar houding van thee-met-een-sigaretje, in de leunstoel bij de wasmachine. De fauteuil gaf haar een grootmoederlijke uitstraling, al was ze pas begin dertig. De zussen rookten Silk Cut Red, waardoor hun vingertoppen gelig waren verkleurd. Zelf zwoer Ambrose bij Benson & Hedges. Declan zat in de box en lachte toen hij Ambrose het huis hoorde binnenkomen en roepen: ‘Ik heb hier iemand die jullie graag wil ontmoeten!’

Declans stemming sloeg om toen hij de bezoeker zag die zijn vader in zijn armen hield. Hij liet het plastic blokje waar hij op zat te kluiven vallen, pakte de spijlen beet, trok zich overeind en staarde. 'Waarom?' zei hij. Een paar maanden eerder was 'waarom' zijn eerste woordje geweest, alsof hij wist dat hij het nodig zou gaan hebben.

Phyllis formuleerde het anders. 'Wat is dit voor waanzin?'

Christine keek haar man aan en wachtte op uitleg. Die bood Ambrose niet, want hij ging gewoon gezellig aan tafel zitten met de baby op zijn knie, met zijn gezichtje naar de mensen. Doordat hij nu rechtop zat, deed de baby zijn oogjes open. Het waren net twee rozijnen, ze weerkaatsten geen licht. Hij staarde in de richting van de peuter in de box, toen in de richting van Phyllis Lyons en ten slotte naar Christine Bonnar, geboren Lyons. Hij reageerde neutraal op ieder van hen.

'Wanneer breng je hem terug?' vroeg Phyllis aan Ambrose.

Declan gromde. 'Waarom?' zei hij nogmaals. Niemand merkte hoe voortreffelijk hij het articuleerde, want iedereen was gefixeerd op de baby.

'Een pracht van een kind, hè?' zei Ambrose tegen iedereen. 'Moet je die kop met haar eens zien!'

'Spaanse vader, zou ik zeggen,' zei Phyllis, 'er was hier vorig jaar een boot met Spanjaarden.'

'Ssst,' zei Ambrose.

'Ik denk aan de moeder,' zei Christine, 'die zit nu vast ergens in haar eentje. Beroerd en bang.'

'Het kind is toch in de baai komen aandrijven?' zei Ambrose luchtig.

'Zelfs jij weet wel beter,' zei Phyllis.

Inmiddels waren sommigen van ons over de fascinatie met het kind en diens mysterieuze komst heen, en herontdekten we ons gezonde verstand. Er waren vast en zeker eenvoudiger verklaringen dan bovennatuurlijke, of dat het kind was komen

aandrijven in de baai. We voelden ons niet allemaal in staat onze nuchtere gedachten openlijk te uiten en sommigen waren nog altijd in de ban van het wonder, maar Phyllis had dat probleem omzeild door zich van meet af aan cynisch op te stellen. ‘En wie gaat de luiers verschonen?’ vroeg ze.

‘Ik kan wel met een luier overweg,’ zei Ambrose, ‘als het moet.’

‘Jij blijft van het kind af,’ zei Phyllis tegen haar zus. Phyllis was vier jaar ouder dan Christine en commandeerde haar altijd. Toen Christine een man kreeg, had Phyllis zich aangepast en geleerd hem ook te commanderen. Haar plek op de kruk hielp haar het heft in handen te houden, niet omdat die kruk hoog was, maar omdat je er ongemakkelijk op zat en hij vlak bij de achterdeur stond. Door zich daar te positioneren hield ze haar gastheer en gastvrouw de hele tijd in onzekerheid, omdat ze permanent op het punt leek te staan te vertrekken. Waarom zou je iemand tegenspreken die op weg is naar buiten? Door voortdurend de indruk te wekken dat ze ervandoor ging, kreeg Phyllis vaak haar zin, en dan zat ze er een uur later doodleuk nog. Nu zou ze de hele middag blijven plakken, vanwege die baby.

Christine nam een trek van haar sigaret. ‘Hoe heet-ie?’ vroeg ze.

‘Hij heeft geen naam,’ zei Phyllis, ‘die heeft-ie niet nodig.’

‘Ieder kind heeft een naam nodig!’ zei Ambrose. ‘We moeten hem er eentje geven.’

‘Met welk recht?’ zei Phyllis.

Declan gromde nog maar eens instemmend en dat trok zijn vaders aandacht. ‘Wat zou jij een goede naam vinden?’ zei Ambrose tegen zijn zoon, op de grappige toon die hij aansloeg als hij hem iets belangrijks voorlegde.

Op de een of andere manier had Declan door dat hij voor andermans karretje werd gespannen. Hij sloeg tegen de spijlen van zijn box en zei: ‘Waarom?’

‘Wat zei je daar? Martin?’ zei Ambrose. Hij draaide de baby naar zich toe, stond op en hield de baby op armlengte van zich af om hem beter te bekijken. ‘Nee, ik denk niet dat hij een Martin is. Hij heeft iets zachts over zich.’

‘Waarom?’ zei Declan, en er welden tranen op in zijn ogen.

‘Brendan? Brendan, zei je?’ zei Ambrose en terwijl hij naar de baby keek verscheen er een uitdrukking van verrukking op zijn gezicht en trokken zijn rimpels weg zodat hij er vijf jaar jonger ging uitzien. Ambrose had Brendan altijd een prachtige naam gevonden. ‘Brendan, de jongen van zee.’

Christine glimlachte. Ze vond het fijn als Ambrose zich vermaakte en had zijn originaliteit altijd gewaardeerd. Maar Phyllis bekeek hem koeltjes: wat voor man kwam er nou aanzetten met een vondeling? Hij voerde vast iets in zijn schild. Vanuit zijn box hield Declan alles nauwlettend in het oog. Hij praatte nog nauwelijks, dus hij ervoer alles ongefilterd en direct, en hij zag wat er gaande was, duidelijker nog dan Phyllis. Deze baby ging nergens anders heen, deze baby zou hier blijven. De wereld zoals hij die kende was verleden tijd.

Dit is het moment om even de geschiedenis in te duiken. U zult willen weten hoe Ambrose in ons dorp was beland en hoe hij erbij was gaan horen. Ambrose was geboren en getogen op Arranmore, een eiland dat niet ver uit de kust van de provincie Donegal ligt. Van het eiland naar ons dorp is het maar tachtig kilometer varen langs de kust, maar dat was ver genoeg om Ambrose als vreemdeling te bestempelen. Hij was echter een visser van het zuiverste water, die al jong was begonnen, een stil joch dat een ander mens werd toen hij met een sleepnet op makreel begon te vissen in de rotsachtige inhammen van het eiland. Op makreel vissen was een gemeenschapstaak, en de jonge Ambrose merkte dat hij aanleg had om andere kinderen, en later ook de volwassenen, georganiseerd te laten werken. Toen hij nog

maar elf of twaalf was, stond Ambrose al in dusdanig aanzien dat hij bevelen naar iedereen mocht roepen. Sommige eilanders liet hij stenen in het water gooien om de vissen op te jagen in de richting van de fuik, en hij stelde drie of vier gezinnen zo op dat ze het net konden bedienen. Als het net eenmaal vol was, werd het het strand op gesleept en dook iedereen erbovenop, greep de spartelende vissen, gaf ze een flinke klap op de kop en gooide ze in kratten. Ambrose stortte zich vol overgave op dit werk, want hij hield van de primitieve bevrediging die het binnenhalen van een vangst gaf, en het gevoel van eigenwaarde dat het met zich meebracht. Overal op Arranmore groetten de mensen die hij tegenkwam hem en zeiden: 'Ze zeggen dat je geweldig werk hebt gedaan vandaag,' of: 'Ik heb gehoord dat je weer goed bezig bent geweest.' Iedereen zei dat hij een geboren visser was.

In zijn tienerjaren vormden Ambrose, een broer en twee neven met hun vieren de bemanning van een schip van zes meter en wierpen zij hun netten uit op volle zee. Ze werkten als duivels en waren niet bang voor hagel of inktzwarte nachten. Ze waren de succesvolste bemanning van het eiland en genoten ruime bekendheid op het vasteland, waar ze hun vangst verkochten. Andere bemanningen gingen hun boten uitrusten met buitenboordmotoren of de versleutelde motoren van bestelbusjes, die ze halverwege het schip installeerden om een schroef aan te drijven, maar Ambrose zorgde dat zijn bemanning het bij roeipanen hield. Hij was geheel in de ban van een jongensachtig idee van mannelijkheid en vond het nergens voor nodig dat er een motor tussen hem en de zee zou zitten. Hij was immers zelf een natuurelement.

De broers en zussen van Ambrose vertrokken in een gestage stroom naar elders en iedereen zag aankomen dat Ambrose ook zou gaan. Hij koesterde een eenvoudige ambitie, namelijk om op grotere schepen te werken, trawlers, dus op een dag deelde

hij de laatste opbrengst met zijn bemanningsleden en gingen ze zonder hem naar huis. Ambrose reisde naar een vissersdorp aan de andere kant van Ierland, te weten Dunmore East in de provincie Waterford, waar hij aanmonsterde op trawlers, en wanneer hij aan de wal was een bekende verschijning werd in de kroegen. Drie jaar lang viste Ambrose er, en zette de bloemetjes buiten, tot de onrust hem weer bekreep. Nu kon hij niet gelukkig zijn voordat hij schipper was, met een eigen bemanning onder zich, maar hij kon zich niet voorstellen dat dat hier zou lukken. De vissers van Waterford irriteerden hem, ze waren mak als lammeren en te dol op priesters. Op een dag toen hij dekknecht was op een trawler en ze nog maar amper drie uur buitengaats waren, hoorden ze dat president Kennedy in Amerika was vermoord. Op uiterst plechtige toon verklaarde de schipper dat ze 'als blijk van respect' zouden terugkeren naar de haven. Als blijk van respect! En dat terwijl de zee wemelde van de vis! Het was het achterlijkste wat Ambrose ooit had meegemaakt. Er vielen harde woorden.

Ambrose was eigenlijk alleen maar blij als hij met Tommy O'Gara kon werken. Tommy was ook een jongen uit Donegal die rondkeek in het land voordat hij zich ergens wilde vestigen. Hij kwam uit ons dorp en we kenden zijn ouders goed, de O'Gara's uit Three Mile Cross. Dat waren bijzonder aardige mensen, niet te verwarren met de O'Gara's die het postkantoor beheerden, al waren dat ook bijzonder aardige mensen. De meeste mannen die op trawlers voeren, zaten in de rustige uren te kaarten, maar Tommy en Ambrose vatten interesse op voor schaken, en bestelden samen in de winkel een magnetisch schaakspel uit een catalogus. Terwijl de mannen uit Waterford hun speelkaarten op tafel kwakten en het uitbrulden van verrukking of teleurstelling, zaten Tommy en Ambrose in alle rust te schaken, waarbij ze slechts af en toe een opmerking maakten, een compliment uitdeelden of iets licht spottends zeiden. Als

hij een redelijk geslaagde zet had gedaan, zei Ambrose altijd: 'Nu ben je er geweest.' Ze waren het erover eens dat vissen hun levensvervulling zou zijn, en om meer ervaring op te doen reisden ze af naar Cork. In de daaropvolgende jaren zouden ze vaak samen vanuit Castletownbere vissen.

Er waren ook andere ervaringen om op te doen, en gedurende zijn reizen beleefde Ambrose de nodige avontuurtjes met vrouwen. De winkelmisjes en serveersters van Ierland vonden hem in elk geval origineel en wilden maar al te graag wat met hem foezelen, en mettertijd ook best wat verder gaan. De misjes en hij waren jong en er waren nog geen voorbehoedsmiddelen, dus het was allemaal een stuk overzichtelijker, zo overzichtelijk dat sommigen van ons een paar jaar rondliepen zonder te weten of we technisch gesproken maagd waren of niet. Seksuele voorlichting bestond voornamelijk uit kijken naar hoe koeien of geiten het deden, dus het was maar goed dat het land een flinke veestapel had. Seks was nog een onderontwikkeld soort bepotelen, en de bijbehorende taal ging alleen maar over wat er niet mocht, en niet over wat er mogelijk was. Als een vrouw al iets zei in de seksuele sfeer was het alleen maar om fluisterend of sissend te waarschuwen: 'Pas op, we willen geen ongelukjes.' 'Hoho, tot hier en niet verder.' 'Toe maar dan, maar naar de zijkant.'

Al snel begonnen Ambrose en Tommy zich ook aan de vissers uit Cork te ergeren. De twee mannen uit Donegal konden een uur lang tevreden zwijgend naast elkaar een net staan te boeten, terwijl die uit Cork altijd maar wilden kletsen. 'En zelfs dan,' zei Tommy, 'laten ze je het liefst achter met het gevoel dat ze je niet alles hebben verteld.'

Maar ze waren minder erg dan mannen uit Connemara, zoals Ambrose ontdekte toen hij het jaar daarop vanuit Galway City ging vissen. Die gingen gebukt onder allerhande bijgeloof. Een beer van een visser kon zich daar vlak voordat ze zouden uitva-

ren op de steiger melden en zich als een klein kind zenuwachtig maken omdat hij onderweg een vrouw met rood haar was tegengekomen, per ongeluk een oneven aantal sokken had ingepakt, of omdat een merel drie keer naar hem had gefloten, of dat soort onzin.

Na Galway viste Ambrose een paar seizoenen vanuit Dublin op scheermessen. De Dubliners mocht hij ook niet. Die dachten dat Donegal in Noord-Ierland lag en deden geen enkele moeite zijn accent te verstaan. Ambrose had intussen zijn schippersdiploma op zak, maar hunkerde naar meer: een eigen boot. Hij vertelde niemand over die wens, tot hij op een middag Tommy op de steiger ontwaarde. Hij had hem een jaar lang niet gezien en rende zowat op hem af. Niet echt natuurlijk, maar wel bijna. Ze gingen samen tegen een muurtje staan hangen, rookten een sigaret en praatten eindeloos bij. Ambrose klaagde over de nieuwe bemanning waar hij mee moest werken, maar Tommy was met de jaren toleranter geworden. 'Je kunt niet verwachten dat je op een schip met de beste mannen van een stad of dorp te maken krijgt,' zei Tommy.

Het maakte Ambrose onrustig. Hij had altijd gedacht dat de visserij de beste mannen aantrok.

'Ik weet wat jou dwarszit,' zei Tommy, 'jij wilt dichterbij huis zijn, tussen de vertrouwde rotsen. En voor mij geldt eerlijk gezegd hetzelfde. Laten we het gewoon doen, laten we teruggaan naar Donegal.'

En dat deden ze, niet naar Arranmore, maar naar Tommy's dorp, ons dorp, Killybegs. Ambrose voelde zich er snel thuis, hij hield van het vertrouwde tempo dat wij erop nahielden, en zelfs de vorm van onze gezichten deed hem aan thuis denken. Hier kon hij de volgende stap zetten. Hij was nog maar een week in het dorp toen hij de scheepswerf bezocht. Onze werf was er een met alles erop en eraan. Aan de ene kant ervan gingen er stalen platen en eikenbomen in, en een paar maanden later kwam er